

F Ø R Ø Y A SOCIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 31.

Leygardagin 12. oktober 1940.

14. árg.

Peningaviðurskiftini.

Hin 9. apríl fekk okkara samfelagslív eitt grunnbrot yvir seg. Mangir av grundstuðlunum rillaðu — og vóru við at falla. Ein høvuðsstuðulin, ið vóð í størsta vanda var okkara peningavirði. Slitnir frá sambandinum nationalbankan, uttan heimligan gullgrunn ella aðra tryggjan, hekk hann í leysum lofti.

Men vit loftaðu okkum undan einum omankasti — í fyrstu atlogu ið hvussu er. Hin enska stjórnin tryggjaði virði av øllum donskum seðlum her á landi. Fyri at verja ímóti, at aðrir danskir seðlar á loynivegum nú ella opinberliga seinri, tá ið samvinna við Danir aftur varð knýtt, sluppu inn til Føroyar, ynskti bretska stjórnin, at seðlarnir skuldu fáa frámerki og nummar sítt uppskrivað. Um 2,4 milliónur í seðlum fingi frámerki. Peningakonir menn hildu hesa seðlamongd vera nóg stóra til okkara brúk. Men so merkiligt var tað, at tað brátt hendi, at seðlatrot varð. Hetta troltið gjordist meinari í hvorjum. Allastaðni frá í Føroyum kærdu menn seg yvir, at teir ikki kundu fáa danskan pening fyri bretska pund til heimabruks. Teir vóru við at renna fastir; fiskimonnum varð sama burturúr — teir fingi bretska pund, sum bankarnir ikki vildu veksla.

Hvar vóru tær 2,4 milliónurnar av seðlum farnar?

Vóru fólk lögst á tær — og hví? Ella var sannleikin tann, at bankar okkara ikki vildu keypa pund ella taka ímóti innskotum til at renta, tí teir ikki fingi lænt peningin út aftur?

Vit hava fingið ógviliga stórt yvirskot av peningi. Hetta stavar

Panting.

Tað verður her gjort kunnigt, at dómarin hevur góðkent, at eftirstøður av kommunuskatti, kaminreinsan fyri fyrra hálvár 1940 og eldri eftirstøður, sum áður eru pantaðar til einkis, verða innheintaðar við panting.

Farið verður undir pantingina uttan aðra ávarðing tann 5. november í ár.

Tórshavnar býráð, tann 11. oktober 1940.

frá, at land okkara selir fyri nógv meir, enn tað keypir — og yvirskotspeningurin kann illa setast í nýggjar driftir ella ganga til keyp av nýggjum virðum, tí tilfar er næstan ómøguligt at fáa til skip, hús og annað, og gjørdskip ella aðrir fastir virkislutir og amboð eru yvirhøvur ikki at fáa. Lánitrongdin og eftirspursilin eftir peningi er at kalla eingin. Hetta skapar bankunum tær umstøður, at teir standa yvirfyri einari stórar peningainnseting uttan at vera forir fyri at fáa rentu til peningin — og so kveppa teir seg við at keypa pundini og taka aftur ímóti teim donsku seðlunum til vanliga forrentning.

Men bankarnir siga, at teir ikki tí, at teir ikki vilja, sýta at veksla pundini, men tí teir ongir danskar seðlar hava.

Trúgvandi hesum varð fyri um 3 mánaðum síðani sent niður til Bretlands eitt uppskot — góðkent av bankunum og vinnulívinum — til prentan av nýggjum seðlum. Men enn er einki endaligt svar komið uppá hetta. Ímeðan eru vekslingarvansarnir vorðnir so ringir, at tað ikki kann verða bíðað eftir vekslingarseðlunum longri.

Á tingi er tí uppskot sett fram um prentan av nýggjum fyribilsseðlum.

Hetta uppskotið verður prentað seinni her í blaðnum.

Annars er í umbúna at fáa í lag prentan av seðlum, ið hava varandi virði. Hetta eru Bretlendingar í princippinum gingnir inn fyri.

Toran slær niður og ger stóran skaða.

Týsdagin sló toran niður í hús P. Karl Bechs, Tvøroyri. Hvør rútur sprongdist í húsinum, sama kaminin, komfyrur, vaskigólvið, og vindeygurammurnar í kjallaranum út úr.

Konan og 2 børn fullu í óvit. Maðurin var staddur á loftinum og skilti eplir. Hann belt tað vera bumbuálop og fór við teim, ið vóru hjá, at bera konuna og børnini í ein kjallarara. Har vóru tey so eina góða løtu. Fyrst tá ið P. K. Bech fór út at forvitnast sá hann alla oyðingina.

Galvurin í vestara enda á húsinum varð eisini lostaður.

Nýkomin sending av
LINOLEUM og TAPET

Prøvar sendast.

Telf. 58 & 158.

Poul Isaksen.